

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΛΑΜΠΡΟΣ

Ο ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ, ΤΟ ΕΡΓΟ ΚΑΙ Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Βαγγέλης Καραμανωλάκης

Γεράσιμος Ζώρας

Κατερίνα Νικολάου

Αναστασία Παπαδία-Λάλα

ΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ 10 / ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ –
ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΕΚΠΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΥΡΑΣΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ Γ.Α. Ε.Κ.Π.Α.

ΑΡ. ΕΙΣ.: 2282, ΑΡ. ΣΤΗΜ.: ΔΟΡΣΑ

ΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ 10 ΑΝΤΙΤΥΠΑ: 1, ΤΑΞ. ΑΡ.:

ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΕΚΠΑ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΛΑΜΠΡΟΣ

Ο ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ, ΤΟ ΕΡΓΟ ΚΑΙ Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Βαγγέλης Καραμανωλάκης

Γεράσιμος Ζώρας

Κατερίνα Νικολάου

Αναστασία Παπαδία-Λάλα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΥΡΑΣΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	11
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ. ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΛΑΜΠΡΟΣ (1851-1919)	15
ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΕΙΣ	
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΜΠΟΥΡΛΗΣ	19
Από τον Κωνσταντίνο Παπαρρηγόπουλο στον Σπυρίδωνα Λάμπρο: Συνέχειες και ασυνέχειες στην ιστορική διαδρομή του ελληνικού ιστορισμού	
ΓΕΩΡΓΙΑ ΓΚΟΤΣΗ	37
Ο Σπυρίδων Λάμπρος ως πολιτισμικός διαμεσολαβητής: Η συνεργασία του με το περιοδικό <i>The Athenaeum</i> (1878-1902)	
ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΚΑΡΑΜΑΝΩΛΑΚΗΣ	63
Διερευνώντας τη μαθητεία. Η συγκρότηση της ιστορικής κοινότητας και ο Σπυρίδων Λάμπρος	
Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΟΝΙΑ ΚΙΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ	77
Η συμβολή του Σπυρίδωνος Λάμπρου στις βυζαντινές σπουδές στην Ελλάδα	
ΘΕΟΔΩΡΑ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ	87
Το έργο του Σπυρίδωνος Λάμπρου στον χώρο της μεσαιωνικής ελληνικής-βυζαντινής Παλαιογραφίας και Φιλολογίας	
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ	107
Ο Σπυρίδων Λάμπρος εκδότης βυζαντινών κειμένων. Σκέψεις και προβληματισμοί	
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	121
Η συμβολή του Σπυρίδωνος Λάμπρου στην «αναζήτηση» της βυζαντινής γυναίκας	
ΑΣΠΑΣΙΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ	137
<i>Εθνικαί ελπίδες και όνειρα</i> : Η συμβολή του Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου στη σχολική ιστορία του Βυζαντίου	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΣΩΤΗΡΗΣ ΚΟΥΤΜΑΝΗΣ	161
Η Βενετία ως τόπος των ιστορικών και ο Σπυρίδων Λάμπρος	
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΠΑΠΑΔΙΑ-ΛΑΛΑ	167
Ο Σπυρίδων Λάμπρος και οι σπουδές της περιόδου της λατινοκρατίας στον ελληνικό χώρο	
ΒΑΣΩ ΣΕΙΡΗΝΙΔΟΥ	181
Ο Σπυρίδων Λάμπρος και η ιστορία των ελληνικών εμπορικών παροικιών στην κεντρική Ευρώπη	

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΦΑΙΡΑ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ	195
Πνευματικές σχέσεις Αθήνας – Κωνσταντινούπολης: Η αλληλογραφία Σπυρίδωνος Λάμπρου και Βλάση Γαβριηλίδη – Φθινόπωρο 1869	
ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΜΠΑΛΗ	203
Διεθνείς ακαδημαϊκές εκδηλώσεις στην Αθήνα του 1912: Το 16ο Διεθνές Συνέδριο των «Ανατολιστών» (Orientalistes), η 75ετηρίδα του Πανεπιστημίου Αθηνών και ο Σπυρίδων Λάμπρος	
ΒΑΣΙΛΗΣ ΓΚΟΝΗΣ	219
Ο <i>Εθνικός Κήρυξ του Γένους</i> Σπυρίδων Λάμπρος. Ένας Πανεπιστημιακός Δάσκαλος στην υπηρεσία της επίτευξης των εθνικών πολιτικών (1912-1913)	
ΣΠΥΡΙΔΩΝ Γ. ΠΛΟΥΜΙΔΗΣ	229
Ανάμεσα στη μελέτη του Βυζαντίου και στο Στέμμα: Ο πολιτικός Σπυρίδων Λάμπρος (1916-17)	

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ, ΤΕΧΝΗ, ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΕΣ

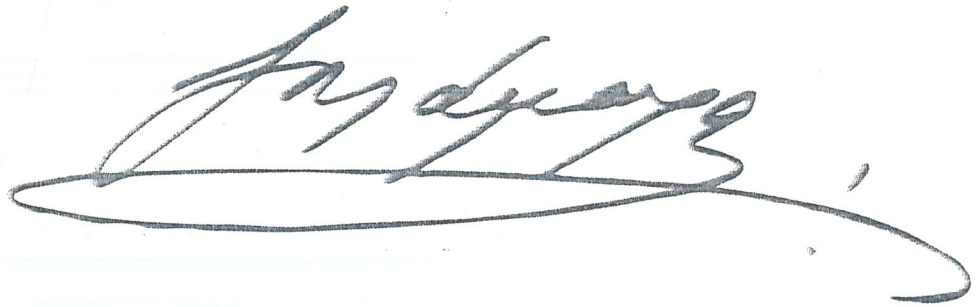
ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΖΩΡΑΣ – ΜΑΡΙΑ ΔΗΜΑΚΗ	247
Ο Σπυρίδων Λάμπρος ποιητής και δραματουργός	
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ	271
Ο Σπυρίδων Π. Λάμπρος στην Ιστορία της Ελληνικής Τέχνης	
ΣΤΑΘΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ	281
Ο Σπυρίδων Λάμπρος στον κόσμο των συλλόγων	
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗ	295
Ο Σπυρίδων Λάμπρος και η Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία: Συλλέγοντας τον υλικό πολιτισμό των μεσαιωνικών και των νεότερων χρόνων	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ

ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΥ-ΝΟΤΑΡΑ «Αρχείο Σπυρίδωνος Λάμπρου». Προσωπική μαρτυρία	311
ΑΘΗΝΑ ΚΟΛΙΑ-ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗ Το «Αρχείο Σπυρίδωνος Λάμπρου» και το Εργαστήριο Ψηφιακής Αποτύπωσης του Δημόσιου και Ιδιωτικού Βίου των Βυζαντινών	313
ΧΑΪΔΩ ΜΠΑΡΚΟΥΛΑ Το «Αρχείο Σπυρίδωνος Λάμπρου» στο Ιστορικό Αρχείο ΕΚΠΑ	321
ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΜΠΑΚΟΥΛΑ - ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΡΙΠΟΤΣΕΡΗ Η αλληλογραφία του Σπυρίδωνος Λάμπρου στο Ιστορικό Αρχείο ΕΚΠΑ	327
Κατάλογος συγγραφέων του τόμου	341

ΕΡΕΥΝΗΤΗΣ, ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΣ δάσκαλος, δημόσιος διανοούμενος, εμπνευστής και πρωτεργάτης μιας σειράς συλλογικοτήτων, ο Σπυρίδων Λάμπρος αποτελεί αναμφίβολα τον σημαντικότερο έλληνα ιστορικό του τέλους του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα. Με την παρουσία και το έργο του λειτούργησε καθοριστικά για τη συγκρότηση της ελληνικής ιστορικής επιστήμης και την εμβάθυνση και διάχυση της ενιαίας εθνικής ιστορίας. Η παρούσα έκδοση αποτελεί έναν φόρο τιμής στον καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών, ο οποίος, συνεχίζοντας την παράδοση του Κωνσταντίνου Παπαρρηγόπουλου, έδωσε επιστημονική διάσταση στη μελέτη της Ιστορίας, ενώ παράλληλα λειτούργησε καθοριστικά για την ανάπτυξη των σπουδών του Βυζαντίου και του Νέου Ελληνισμού. Συνιστά, όμως, και μια αναγνωστική προσπάθεια για τη σφαιρική μελέτη των διαδρομών ενός λογίου και της εποχής του, ενός επιστήμονα που το ιστοριογραφικό του αποτύπωμα ως ένα βαθύ υπόστρωμα βρέθηκε για χρόνια κάτω από τις προσεγγίσεις της ελληνικής ιστορίας, τις προσδιόρισε και σφράγισε τις οπτικές της.

www.eurasiabooks.gr